

30. YIL PANELİ İZLEYİCİ KONUŞMALARI

Değerli üyelerimiz,

ODTÜ Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü'nün 30. Kuruluş Yılı nedeniyle düzenlenen sempozyum kapsamında, 10 Şubat 1989'da ODTÜ'de gerçekleştirilen "Türkiye'de Üniversite Eğitimi ve Sanayi ile İlişkiler" konulu panelde yapılan izleyici konuşmalarının bir bölümünü, panelde yapılan konuşmaları bütünlük açısından ilginize sunuyoruz.

H. Nusret YÜKSELER (İTÜ)

Üniversite-sanayi ilişkileri son yıllarda sık sık güncel bir konu olarak toplantılarda, panellerde tartışılmaktadır. Erciyes Üniversitesi 2. sını yaptığı sempozyumda, bu konuyu ana konu olarak seçmiştir. Öğretim ve söz konusu ilişkiler konusunda yurt dışında dergiler çıkmakta, tartışmalar ve incelemeler süreklilik kazanmış bulunmaktadır. Dolayısıyla, bu panelin de konusu olarak düşünülmesi kanımca isabetli olmuştur.

Panel konuşmacıları konuyu birçok yönlerden ayrıntılı olarak incelediler. Sunulan görüşlere katılmamak mümkün değil. Sayın ODTÜ Rektörü'nün açılış konuşmasında verdiği görüşler Sayın Dekan Ahmet Dervişoğlu'nun görüşleriyle bütünlüyor. Kanımca, sanayicilerimizin de görüşleri çok olumlu.

Konu gelişmiş ülkelerde de ciddiyetle ele alınarak olgunlaştırılmış bulunuyor. İngiltere'de konuya dört yönden bakılmaktadır: Üniversite, sanayi, mühendislik odaları ve devlet. Odaların görüşlerine, yardımlarıyla verdiği desteğe büyük önem verilmektedir. Devlet, maddi tüm olanakları ve oluşturduğu kurumlarıyla tam bir destek vermektedir. ABD'de ise konuya ideal olgunluk getiren çözümler geliştirilmiş olup bunlar hızla yaygınlaşmaktadır ve biraz ilerde konuya tekrar değinilecektir.

Konu üç yönden ilginç olmaktadır: Öğretim üyeleri, öğrenciler ve sanayiciler. Bunların sorunları nelerdir? öğretim üyeleri büyük maddi sıkıntılar içindedir. Gelirler geçmiş yıllara göre en az üç kere azalmıştır. Artan öğrenci sayısı, öğretimde güçlükler oluşturmaktadır. Araştırma olanakları çok kısıtlı düzeye inmiştir. Rektör yardımcımız Sayın Prof. Dr. Duran Leblebici'nin yaptığı istatistiksel araştırmalara göre fakültemize olan destek

üstel bir şekilde azalmıştır. Senelerce kütüphanemize yeni bir kitap girmemiş ve dergiler getirilememiştir. Laboratuvarlar çağdışı bir durumdadır. Yapılan çalışmalarla ilgili sekreterlik hizmetlerinde olanaksızlıklarla karşılaşmaktadır. Akademik temaslar, yurt içi ve dışında bildiri sunuluşları yeterli desteklenememektedir.

Öğrenciler de büyük maddi sıkıntılar içindedir. Gıda, kitap gibi akademik gereksinimleri ve diğer tüm çağdaş gereksinimleri için zorluklarla karşılaşmakta ve aileleri üzerinde getirdikleri yükün maddi, manevi sıkıntıları içinde üzülmedirler, öğrencilikteki bu sıkıntılar dışında, mezun olunca nasıl bir iş bulabilecekleri endişesi içindedirler.

Sanayicilerimizin görüşleri ise geniş bir spektrum içinde çok farklılıklar gösteriyor. İstedikleri, işlerine uygun bir öğrenim görmüş, çok iyi yabancı dil bilen ve verilecek işe hemen uyum sağlayacak, yetenekli, üstün nitelikli mezunlardır.

ABD'de tüm bu gereksinimlere cevap verecek yeni bir yöntem geliştirilmektedir. Buna KOOP diyorlar. GM Üniversitesi'nde başlayan uygulama hızla yayılıyor. Bu yöneme göre, üniversiteye alınacak tüm öğrenciler bu üniversite ile sözleşmeli kuruluşlarla, girişlerinde bir sözleşme yapmak durumundadırlar. Öğrenim süresi beş yıldır. Bu süreç boyunca yılın altı ayı, üçer aylık iki sömestrlr halinde üniversitede, diğer altı ayı ise sözleşme yaptıkları kuruluşta fiili çalışma ile geçmektedir. Kuruluş tüm tahsil masraflarını karşıladığı gibi fiili çalışma sırasında ayrıca ücret ödemektedir. Bu yöntemin yararlarını şöyle Özetleyebiliriz: öğrenci yönünden maddi sorunlar halledilmiştir, ailesi üzerindeki yükü kalkmıştır. Mezun olunca işi hazırdır. Tahsil süresince kazandığı, işyerine ait bilgilerle mezuniyet sonrası işine doğrudan intibak etmektedir. Üniversite yönünden, sözleşme yapılan kuruluşlar büyük maddi destek vermekte, araştırma projeleri getirmekte, öğrenimi uygulamaya ve uygun ülke çıkarlarına yönlendirmektedir. Bunlar üniversitelerin saf bilimsel çalışmalar yapmasına da ters düşmemekte ve sağlanan maddi olanaklar geniş esneklik getirmektedir. Böylece öğretim üyelerinin çağdaş gereksinimlerine uygun yaşam koşulları verilebilmektedir. Kuruluşların kârı ise daha az değildir. Mezun öğrenci istenilen niteliklerde işe başlayabilmekte, ayrıca uyum sağlamak için bir süre gerekmemektedir ki birçok kuruluşta bu 2-3 yıl olabilmektedir. Sorunlarını bir proje haline getirip hemen ve-

rebileceği bir üniversite vardır ve sözleşmesi garantilidir. Birçok vergi kolaylıkları sağlanmıştır. Ülke menfaatine uygun sağladığı olanaklarla kamuoyunda pozitif bir puan kazanmıştır.

Böyle bir yöntemin ülkemizde uygulama olanakları nedir? İncelemeye değer bir konu. Hiç şüphesiz olumlu bir ışık gösteren bir yöntem görünüşünde.

Son olarak, sanayicilerimizin değindiği ve önceki panel-lerde tartışılarak oluşturulan bir konuyla ilgili bir görüş belirtmek isterim: Standartlara uygun bir üretim konusu. Bu konuda, üreticilerin TSE'ye ürünlerini getirerek uygunluk belgesi aramaları yerine, bizzat TSE'nin, tüm ürünlerin standartlara uygun olmasını sağlayacak bir yol izlemesi isabetli olacaktır. Bu, imalat sırasında tezgah-tan değişken periyotlarla örnekler alarak, piyasadan örnekler toplayarak ve bizzat tüketiciye kadar giderek yapılmalıdır. Bu yöntem her türlü olumsuz kritikleri önleyecektir.

Yabancı dil konusunun önemi ise herkesçe takdir edilmektedir, ancak uygulamada çeşitli görüşler bulunmakta ve üniversitelerimizde yoğun bir şekilde tartışılmaktadır.

Yurdakul ALPASLAN (TEK)

Üniversite-endüstri ilişkilerinin; ihtiyacı en ekonomik şekilde karşılaması arzu edilir. Bu amaca uygun çalışmaların sürekli yapılması beklenir. İlişkilerin planlanmasını yapmak üzere bir araştırma disiplininin getirilmesini yerinde buluyorum.

Tayfun AKGÜL

Bilimle uğraşan insanların askerlikten muaf tutulmalarını, bu konuda üniversite yönetimlerinin ve odanın girişimde bulunmalarını talep ediyorum.

Hayrettin KÖYMEN (ODTÜ)

Elektrik mühendislerinin sahip olması gereken profesyonel nitelikleri bellidir. Bu nitelikler ile alınan eğitim düzeyi arasındaki fark, iş sürecinde giderilmek üzere, eğitim ve öğretimi de içeren programlar yoluyla sağlanabilir. Bunun çeşitli örnekleri Batı'daki meslek odaları tarafından sağlanmıştır. Özellikle İngiliz meslek odalarının uygulamalarına aşınayım. Bu oda, "imza yetkisi'ne sahip olacak düzeyde yeterli ve başarılı bir eğitimden geçmemiş ve meslekte gerekli deneyimi almamış (finansman yönetimi deneyimi dahil) elektrik

mühendislerini üye kaydetmemektedir. Eksikleri, iyice tanımlanmış eğitim ve iş programları ile gidermektedir. Burada ortaya çıkacak eğitimin masrafı ise elemanın kendisi ve çalıştığı kurumca karşılanmaktadır. Bu açıdan ele alındığında kanımca EMO çok merkezi ve yetkili bir konumdur.

Bülent ERTAN (ODTÜ)

Panel amacına ulaşmıştır. Artık harekete geçme zamanı gelmiştir.

1. Üniversiteler sorunların çözümü için aralarında işbirliği yapmak zorundadırlar. Kötü birer lobici olmak zorunda değiliz.

2. EMO tarafından bir "mühendis standardı" konulması yolunda çalışmalar başlanmalıdır.

3. Sanayi Bakanlığı ve TSE öncülüğünde bir "ölçüm Merkezi" kurulması yolunda çalışmalar yapılmalı ve bu kapsamda Teknopark'lâr da değerlendirilmelidir.

Teoman ALPTÜRK (EMO)

1. Panelde TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası'nın bir konuşmacısı bulunsaydı, bir eksiklik giderilmiş olurdu.

2. Sanayiciler OTÜ-İTÜ mezunu mühendisleri çalıştırmak istediklerini ifade ettiler. Halbuki, ülkede 27-28 tane Elektrik Mühendisliği bölümü vardır. Ama bunların en az 20'si eksik eğitilmiş mühendis mezun etmektedir. Bunların bir bölümü sanayi kesiminde çalıştırılarak eğitilmeli, eksiklikleri, özürleri giderilmelidir.

3. Elektrik Mühendisleri Odası sanayi ve üniversite ile öğrenciler (mühendis adayları) arasında tampon bir görev yapabilir.

Yurdakul CEYHUN (TELETAŞ)

1. Türkiye'de Bilişim Bakanlığı kurulmalıdır.

2. Ayrıntılı bir bilim ve teknoloji planı yapılmalıdır.

3. Devlet, üniversite ve sanayii, yönlendirilmeli, finansmanı üstlenmeli, sonuçta çıkan ürünün pazar garantisini vermelidir.

Fatih CANATAN (ODTÜ)

Üniversite ve endüstri arasında bağlantıyı sağlayacak bir ara kuruma ihtiyaç vardır. Bu görev TÜBİTAK veya benzeri başka bir kurum tarafından üstlenilmelidir.